

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 16 september 2015

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2016 Partij Van Vliet

*Op verzoek van de Partij
Van Vliet*

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie Partij Van Vliet

Centraal Planbureau

Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070)3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon

Wim Suyker
Krista Hoekstra
Frits Bos

Datum: 16 september 2015

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting Partij Van Vliet

Partij Van Vliet buigt in zijn tegenbegroting voor 2016 per saldo 2,9 mld euro om. De ombuigingen betreffen vooral de zorgtoeslag en de loonkostensubsidie speur- en ontwikkelingswerk (WBSO). Partij Van Vliet trekt extra geld uit voor met name het verlagen van het eigen risico in de zorg; dit verhoogt de collectief gefinancierde uitgaven aan de zorg. De partij verlicht de EMU-relevante lasten voor bedrijven en gezinnen met 1,5 mld euro. Vooral de overige lasten (btw) worden verlaagd. Partij Van Vliet verbetert in zijn tegenbegroting het EMU-saldo in 2016 ex ante met 1,4 mld euro ten opzichte van de Macro Economische Verkenning (MEV).

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van Partij Van Vliet de ex-ante budgettaire effecten in 2016 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2016 bezien. De door het CPB gehonoreerde maatregelen worden in deze notitie gepresenteerd. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2016, zoals deze door het CPB in de Macro Economische Verkenning 2016 zijn verwerkt.¹

Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid. Het terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. Deze notitie presenteert zoals gebruikelijk alleen de ex-ante budgettaire effecten voor 2016.² Voor berekeningen van de korte termijn macro-

¹ Zie de bijlage bij hoofdstuk 3 in CPB, 2015, *Macro Economische Verkenning 2016* ([link](#)).

² Directe in- en uitverdieneffecten via de belastingen worden in de doorrekening dus niet meegenomen. Deze kunnen in de praktijk substantieel zijn. Zo zal het verhogen van lerarsalarissen minder geld kosten dan het ex-ante bedrag, omdat leraren dan meer belasting betalen. Ook zal een verhoging van het algemeen tarief in de vennootschapsbelasting minder geld opleveren dan het ex-ante bedrag, omdat een deel van de winsten van bedrijven zal weglekken.

economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. De rapportage richt zich op maatregelen met een budgettaire beslag van minimaal 100 mln euro in 2016.³

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingsvoorstellen op de plannen van het kabinet voor het komend begrotingsjaar. Een onderdeel van de beoordeling in de voorliggende analyse is de toets of maatregelen een budgettaire opbrengst hebben in 2016. Voorstellen die vanaf het hoofdbesluitvormingsmoment van het kabinet in het voorjaar niet meer ingevoerd kunnen worden in 2016, zijn niet meegenomen in de analyse.⁴

2 Wijzigingsvoorstellen

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van de door Partij Van Vliet voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën. De bedragen zijn ex ante en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van het basispad zoals weergegeven in de MEV 2016.⁵ Maatregelen die kabinetsbeleid terugdraaien zijn te herkennen aan de benaming 'Terugdraaien: ...'.⁶

2.1 Uitgaven

Partij Van Vliet bezuinigt per saldo 2,9 mld euro op de collectieve uitgaven. Tabel 1 geeft een overzicht.

Defensie

- Van Vliet verhoogt de uitgaven voor defensie met 0,2 mld euro extra. (VV_059)

Onderwijs

- Van Vliet kort 0,6 mld euro op de lumpsumfinanciering van het onderwijs. (VV_026)

³ Deze numerieke ondergrens is evenals bij de doorrekening van de verkiezingsprogramma's ingesteld om de doorrekening binnen een korte periode mogelijk te maken, zie p. 2 in CPB, 2013, *Vernieuwing doorrekening verkiezingsprogramma's: Evaluatie 'Keuzes in Kaart 2013-2017'*, CPB Notitie, 26 november 2013 ([link](#)).

⁴ Uitvoerbaar betekent dat het wijzigingsvoorstel niet strijdig is met juridische verplichtingen of internationale afspraken, het wetgevingsproces tijdig kan worden afgerond en de uitvoeringsorganisatie de noodzakelijke aanpassingen op tijd kan afronden. Voorbeelden van maatregelen die op korte termijn niet meer haalbaar zijn: invoering van nieuwe belastingen, complexe aanpassingen zoals nieuwe afbouw- of aftoppingsgrenzen, stelselwijzigingen en voorstellen waarvoor een lang wetgevingstraject nodig is.

⁵ Bedragen in tabellen lijken soms niet precies op te tellen. Dit heeft te maken met afronding op 0,1 mld euro.

⁶ Voor deze maatregelen wordt niet de ondergrens van 100 mln euro gehanteerd, omdat de budgettaire beslagen reeds bekend zijn.

Zorg

- Van Vliet verlaagt het eigen risico in de zorg naar 220 euro, waardoor de collectieve zorguitgaven 1,6 mld euro hoger worden. De private zorguitgaven nemen af met 1,2 mld euro. In tegenbegrotingen rekenen we korthedshalve niet met een compenserende verhoging van de nominale premie. (VV_049_a)
- Herberekening van de limieten in het Geneesmiddelvergoedingssysteem levert in 2016 een besparing op van 0,2 mld euro.⁷ (VV_033)
- Van Vliet verkleint het basispakket met 0,2 mld euro door het niet meer vergoeden van antidepressiva en neusspray voor allergiepatiënten. (VV_034)
- Van Vliet draait de intensivering in verpleeghuizen (Wlz) terug. Dit betekent 0,1 mld euro lagere uitgaven. (VV_062)
- Van Vliet draait de intensivering in dagactiviteiten (Wlz) terug. Dit betekent 0,1 mld euro lagere uitgaven. (VV_063)

Sociale zekerheid

- Van Vliet beperkt (de doelgroep van) de zorgtoeslag. Dit is een ombuiging van 0,7 mld euro. (VV_037)
- Van Vliet laat het lagere eigen risico via de lagere standaardpremie doorwerken op de zorgtoeslag. Dit betekent 0,5 mld euro lagere uitgaven aan zorgtoeslag. (VV_049_b)
- Van Vliet draait de verhoging van de zorgtoeslag in het augustuspakket terug. Dit betekent een ombuiging van 0,3 mld euro op de zorgtoeslag. (VV_053)
- Van Vliet draait de intensivering van de kinderopvangtoeslag in het 5-miljard-pakket terug. Dit is een ombuiging van 0,3 mld euro. (VV_001_b)
- Van Vliet draait het verhogen van de kindbedragen in de WKB vanaf het derde kind terug. Dit is een bezuiniging van 0,0 mld euro op het kindgebonden budget. (VV_055)
- Van Vliet draait de intensivering in opvang peuters terug. Dit is een ombuiging van 0,0 mld euro. (VV_051)
- Van Vliet draait de intensivering in beschut werk terug. Dit is een ombuiging van 0,0 mld euro. (VV_052)
- Van Vliet draait het verhogen van het tweede kindbedrag in de WKB terug. Dit is een ombuiging van 0,0 mld euro op het kindgebonden budget. (VV_054)

Overdrachten aan bedrijven

- Van Vliet schaft de loonkostensubsidie voor speur- en ontwikkelingswerk (WBSO) af. Dit is een lastenverzwaring van 1,1 mld euro voor bedrijven. (VV_008)
- Van Vliet buigt 0,1 mld euro om op het gebied van subsidies. Het betreft een algemene subsidietaakstelling en gaat daarmee niet alleen om subsidies naar

⁷ Zie *Zorgkeuzes in Kaart*: Technische uitwerking van alle afzonderlijke beleidsopties, p.138-140. Vanwege de beperkte voorbereidingstijd is de besparing iets lager dan bij ZiK_066 is aangegeven; zorgverzekeraars kunnen de aanpassing waarschijnlijk niet volledig meenemen in de contractering voor 2016.

bedrijven, maar ook om subsidies naar bijvoorbeeld het maatschappelijke middenveld. (VV_018)

Internationale samenwerking

- Van Vliet vermindert in 2016 de uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking met 0,4 mld euro. (VV_015)

Overige uitgaven

- Van Vliet wil in 2016 maximaal bezuinigen op de Publiek Omroep. Afschaffen in 2016 van de publieke bijdrage zal gepaard gaan met aanzienlijke frictiekosten, waardoor de feitelijke besparing beperkt zal blijven tot maximaal 0,1 mld euro. (VV_019)

Tabel 1 **Uitgaven in 2016, ex ante, mld euro**

Maatregel (-) betekent EMU-saldo verbeterend, (+) betekent EMU-saldo verslechterend	Bedrag (a)
Defensie	0,2
Verhogen defensie-uitgaven (VV_059)	0,2
Onderwijs	-0,6
Korting lumpsum primair en voortgezet onderwijs (VV_026)	-0,6
Zorg	1,1
Verlaging eigen risico zorg (VV_049_a)	1,6
Herberekenen limieten Geneesmiddelvergoedingssysteem (VV_033)	-0,2
Inperking verzekerd pakket (VV_034)	-0,2
Terugdraaien: Intensivering verpleeghuizen (Wlz) (VV_062)	-0,1
Terugdraaien: Intensivering dagactiviteiten (Wlz) (VV_063)	-0,1
Sociale zekerheid	-1,8
Taakstellend beperken zorgtoeslag (VV_037)	-0,7
Verlaging eigen risico: doorwerking zorgtoeslag (VV_049_b)	-0,5
Terugdraaien verhoging zorgtoeslag (augustuspakket) (VV_053)	-0,3
Terugdraaien: Intensivering kinderopvang in 5-miljard-pakket (VV_001_b)	-0,3
Terugdraaien: Verhoging kindbedragen WKB vanaf het derde kind (VV_055)	0,0
Terugdraaien: Intensivering opvang peuters (VV_051)	0,0
Terugdraaien: Intensivering beschut werk (VV_052)	0,0
Terugdraaien: Verhoging tweede kindbedrag WKB (VV_054)	0,0
Overdrachten aan bedrijven	-1,2
Afschaffen WBSO (VV_008)	-1,1
Algemene taakstelling op subsidies (VV_018)	-0,1
Internationale samenwerking	-0,4
Bezuiniging op ontwikkelingssamenwerking (VV_015)	-0,4
Overige uitgaven	-0,1
Bezuiniging op de Publieke Omroep (VV_019)	-0,1
Totaal	-2,9

(a) 0,0 betekent minder dan 50 mln euro.

2.2 Lasten

Partij Van Vliet verlicht de EMU-relevante lasten netto met 1,5 mld euro. Tabel 2 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van Partij Van Vliet. Het gaat hier om de beleidsmatige lastenontwikkeling op EMU-basis (blo). De verlichting is de resultante van een lastenverlichting van 0,2 mld euro voor bedrijven en een lastenverlichting van 1,2 mld euro voor gezinnen.

De maatregelen 003, 004, 005, 006 en 046, zoals het schrappen van de afbouw van de arbeidskorting en het afschaffen van de Wet Hillen en de giftenaftrek, zijn technisch uitvoerbaar in 2016. Deze maatregelen kunnen worden meegenomen in de definitieve aanslag IB over 2016, die in 2017 wordt opgelegd. Aangezien de voorlopige aanslag niet meer kan worden aangepast, zullen er grote verschillen ontstaan tussen de voorlopige aanslag en de definitieve aanslag. Veel burgers zullen bij moeten betalen, ook zal een groot aantal belastingplichtigen geld terug krijgen. Deze maatregelen leiden tot uitvoeringsproblemen voor de jaren 2016 en 2017.

Inkomen en arbeid

- Van Vliet draait de lastenmaatregelen in het 5 miljard pakket van het kabinet terug. Dit is een lastenverzwaring van 4,3 mld euro. (VV_001_a)
- Van Vliet verlaagt het tarief van de eerste belastingschijf met 2%-punt. Dit is een lastenverlichting van 3,9 mld euro. (VV_047)
- Van Vliet schrapt de afbouw van de arbeidskorting voor hogere inkomens (blijft een vast bedrag). Dit betekent een lastenverlichting van 1,2 mld euro. (VV_046)
- Van Vliet draait de verhoging van de arbeidsongeschiktheidspremies (Aof-premies) terug. Dit is een lastenverlichting van 0,7 mld euro. (VV_061)
- Van Vliet schaft de Wet Hillen af. Dit is een lastenverzwaring van 0,5 mld euro. (VV_005)
- Van Vliet schaft de giftenaftrek af. Dit is een lastenverzwaring van 0,4 mld euro. (VV_004)
- Van Vliet draait de verhoging van de ouderenkorting in het augustuspakket terug. Dit is een lastenverzwaring van 0,4 mld euro. (VV_056)
- Van Vliet draait de verhoging van het tarief tweede en derde belastingschijf in het augustuspakket terug. Dit is een lastenverlichting van 0,1 mld euro. (VV_057)
- Van Vliet draait de verlaging van het tarief tweede en derde belastingschijf (box 1) terug. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro. (VV_058)
- Van Vliet schaft de werkbonus af. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro. (VV_003)

Tabel 1 EMU-relevante lastenmutaties in 2016, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag (a)
(-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.	
Inkomen en arbeid	-0,1
Terugdraaien: Lastenmaatregelen in het 5-miljard-pakket. (VV_001_a)	4,3
Verlaging tarief eerste schijf (box 1) met 2%-punt (VV_047)	-3,9
Schrappen afbouw arbeidskorting (VV_046)	-1,2
Terugdraaien: Verhoging Aof-premies (VV_061)	-0,7
Afschaffen Wet Hillen (VV_005)	0,5
Afschaffen Giftenaftrek (VV_004)	0,4
Terugdraaien: Verhoging ouderenkorting onder de inkomensgrens (VV_056)	0,4
Terugdraaien: Verhoging tarief tweede en derde belastingschijf (augustuspakket) (VV_057)	-0,1
Terugdraaien: Verlaging tarief tweede en derde belastingschijf (lastencompensatie zorgpremies) (VV_058)	0,1
Afschaffen werkbonus (VV_003)	0,1
Vermogen en winst	-0,5
Verhogen vrijstelling box 3 van 21.000 euro p.p. naar 50.000 euro p.p. (VV_050)	-1,1
Beperken aftrek deelnemingsrente (VV_011)	0,7
Milieu	0,8
Afschaffen verlaagde fiscale bijtelling zeer zuinige auto's (VV_002)	0,5
Afschaffen VAMIL, EIA, MIA (VV_010)	0,2
Afschaffen heffingskorting en vrijstelling groen beleggen (VV_006)	0,1
Overig	-1,7
Verlaging algemeen tarief btw met 1% (VV_048)	-1,9
Afschaffen verlaagd tarief kermis, attractieparken, sportwedstrijden (VV_013)	0,2
Terugdraaien: Verhoging frisdrankbelasting (VV_064)	0,0
Totaal lastenmaatregelen (blo)	-1,5
w.v. huishoudens	-1,2
bedrijven	-0,2
(a) 0,0 betekent <50 mln euro.	

Vermogen en winst

- Van Vliet verhoogt het vrijstellingsbedrag in box 3 naar 50.000 euro per persoon. Dit is een lastenverlichting van 1,1 mld euro. (VV_050)
- Van Vliet beperkt de deelnemingsrenteaftrek. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,7 mld euro. (VV_011)

Milieu

- Van Vliet schaft de verlaagde fiscale bijtelling zeer zuinige auto's af. Dit is een lastenverzwaring van 0,5 mld euro voor gezinnen. (VV_002)
- Van Vliet schaft de fiscale voordelen voor milieuvriendelijke investeringen van bedrijven af. Het betreft de VAMIL (Willekeurige afschrijving milieu-investeringen), de EIA (Energie Investeringsaftrek) en de MIA (Milieu-investeringsaftrek). De lasten voor bedrijven nemen toe met 0,2 mld euro. (VV_010)

- Van Vliet schaft de heffingskorting en de vrijstelling groen beleggen af. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro voor gezinnen. (VV_006)

Overig

- Van Vliet verlaagt het algemeen tarief in de btw naar 20%. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen van 1,4 mld euro en voor bedrijven van 0,5 mld euro. (VV_048)
- Van Vliet schaft het verlaagd tarief in de btw voor kermissen, attractieparken en sportwedstrijden af. Dit is een lastenverzwaring van 0,2 mld euro. (VV_013)
- Van Vliet draait de verhoging van de frisdrankbelasting terug. Dit is een lastenverlichting van 0,0 mld euro. (VV_064)

3 Ex-ante effect EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van Partij Van Vliet impliceren 4,7 mld euro aan ombuigingen op de collectieve uitgaven. Hiertegenover staat 1,8 mld euro aan intensiveringen. Daarnaast dalen de EMU-relevante lasten met 1,5 mld euro.

Tabel 3 Ex-ante effecten op EMU-saldo in 2016

	mld euro	% bbp
(-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.		
Uitgaven	2,9	
EMU-relevante lasten	-1,5	
Ex-ante effect op EMU-saldo	1,4	0,2

In de *Macro Economische Verkenning 2016*, waarin de kabinetsvoorstellen uit de *Miljoenennota* zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -1,4% bbp gerapporteerd voor 2016. Ex ante leiden de voorstellen van Partij Van Vliet tot een verbetering van dit saldo met afgerond 1,4 mld euro, ofwel 0,2% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2015